

Sygn. akt III KK 479/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **J. A. S.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 5 listopada 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego - na
niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt XI Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze i
sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania
Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2017 r., w sprawie sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w R. uznał m.in. oskarżonego J.A.S. za winnego popełnienia trzech przestępstw, przy czym przyjął, że czyny z pkt II i III aktu oskarżenia zostały popełnione w warunkach z art. 91 § 1 k.k. i za czyn z pkt I (czyn z art. 211 k.k.) skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, zaś za czyny z pkt II i III na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę dwóch lat pozbawienia wolności. Jako karę łączną wymierzono karę dwóch lat i miesiąca pozbawienia wolności. Sąd ten orzekł również środek karny z art. 41a § 2 k.k.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść wyroku; w konkluzji domagał się zmiany wyroku przez uniewinnienie lub uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2018 r., w sprawie sygn. akt XI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do J.S., w ten sposób, że stosując przepisy Kodeksu Karnego w brzmieniu obowiązującym w chwili czynów:

1. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec niego kary łącznej zawiesił warunkowo - na okres 5 lat,
2. na zasadzie art. 73 § 1 k.k. w okresie próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora,
3. stosownie do art. 72 § 1 pkt 7a k.k. i art. 72 § 1a k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od bezpośrednich, telefonicznych oraz poprzez sieć internetową kontaktów z pokrzywdzoną oraz zakaz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 100 metrów;
4. uchylił rozstrzygnięcie o środkach karnych orzeczonych na podstawie art. 41a § 2 k.k.;
5. z mocy art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu grzywnę w wymiarze 150 stawek dziennych po 30 zł każda;
6. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet grzywny zaliczył ww. okres tymczasowego aresztowania.

Sąd ten rozstrzygnął także o kosztach postępowania odwoławczego (pkt I 7 oraz III), a w pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy (pkt II).

Kasację od tego wyroku wniósł Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok na niekorzyść skazanego „w części dotyczącej skazanego J.A.S., w zakresie warunkowego zawieszenia kary łącznej pozbawienia wolności” i zarzucił wyrokowi: „*rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 69 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., polegające na zmianie wyroku Sądu meriti poprzez warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej wobec skazanego J. A.S. kary łącznej 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności na okres 5 lat próby, w sytuacji, gdy ustawodawca dopuszczał stosowanie tej instytucji, gdy orzeczona kara pozbawienia wolności nie przekraczała 2 lat.*”

Podnosząc tak sformułowany zarzut wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W trakcie rozprawy kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej poparł wniesioną kasację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało jej uwzględnieniem. Bezsporne jest, że wykonanie kary łącznej dwóch lat i jednego miesiąca pozbawienia wolności nie mogło zostać warunkowo zawieszone w stanie prawnym obowiązującym w dacie czynów (tak jak i w dacie orzekania); uchybienie wskazane w kasacji zostało prawidłowo wskazane i miało postać rażącego naruszenia prawa materialnego, które miało oczywisty wpływ na treść prawomocnego wyroku. Na wstępie trzeba jednak poczynić kilka uwag. Po pierwsze, z uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wynika w sposób jasny, że intencją tego sądu było orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a tylko – jak to sąd ten ujął – przez „przeoczenie” (str. 11 uzasadnienia wyroku) nie obniżył on wymiaru tej kary, co od strony formalnoprawnej było przecież możliwe (najwyższa kara jednostkowa wynosiła dwa lata i taki wymiar kary łącznej mógł stanowić podstawę do zastosowania art. 69 § 1 k.k. w stanie prawnym obowiązującym w dacie

czynów). Po drugie, od strony formalnej zaskarżenie tego wyroku kasacją tylko co do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, wskazuje, że kasacja ta skierowana jest co do kary, w tym wypadku do kary łącznej, albowiem to wykonanie tej kary zostało warunkowo zawieszone (art. 536 k.p.k. w zw. z art. 447 § 2 k.p.k.; przepis art. 447 § 2 k.p.k. jest wprost zresztą przywołany w art. 433 § 1 k.p.k.). Tak też postrzega tę okoliczność skarżący, skoro wnosi o uchylenie wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Formuła tak postawionego wniosku końcowego zapewne wynika również z treści art. 537 § 1 k.p.k. Przepis ten bowiem nie pozwala Sądowi Najwyższemu na zmianę zaskarżonego wyroku, a taką formułę miałoby w istocie orzeczenie Sądu Najwyższego gdyby przyjąć, że jest możliwe li tylko uchylenie wyroku w zakresie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, a więc bez orzeczenia następczego. Takie stwierdzenie wynika z tego, że orzeczenie środka probacji z art. 69 § 1 k.k. jest ściśle związane z orzekaniem kary pozbawienia wolności, co oznacza, że wadliwe, z naruszeniem prawa, tj. art. 69 § 1 k.k., zastosowanie tego środka, dotyczy wprost także orzeczonej kary, której wykonanie warunkowo zawieszono. Zatem, uchylenie li tylko środka probacyjnego z art. 69 § 1 k.k. (i pochodnych do tej instytucji rozstrzygnięć z art. 72 § 1 k.k. – uw. SN) byłoby zmianą w zakresie rozstrzygnięcia o karze, co w postępowaniu kasacyjnym nie jest możliwe z uwagi na przepis art. 537 § 1 k.p.k. Tak zresztą postrzega się to zagadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki: z dnia 25 lutego 2004 r., II KK 374/03; z dnia 4 października 2004 r., IV KK 232/04; z dnia 30 sierpnia 2007 r., IV KK 315/07; z dnia 12 marca 2019 r., V KK 103/18). Po trzecie wreszcie, w sprawie tej tzw. punktowe uchylenie orzeczenia w zakresie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności zmieniałoby treść prawomocnego wyroku sądu odwoławczego na taki, który umożliwiałby wniesienie kasacji dla strony bez ograniczenia, o którym mowa w art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k., przy jednoczesnym braku zmiany formalnego statusu i daty prawomocności tego wyroku. Rodziłoby to, w takim układzie, zagadnienie możliwego w istocie pozbawienia strony, która skarżyła już w trybie kasacji taki (choć w rzeczywistości – o innej treści) wyrok (tak było w tej sprawie – kasację obrońcy skazanego

pozostawiono bez rozpoznania), prawa do wniesienia kasacji; możliwe byłoby jedynie ubieganie się o wniesienie kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

W konsekwencji dostrzegając powyższe uwarunkowania Sąd Najwyższy uznał, że konieczne jest uchylenie wyroku co do kary (warunkowe zawieszenie wykonania dotyczyło kary łącznej), co pozwoli sądowi odwoławczemu orzekającemu w innym składzie, w zakresie w jakim wyrok został uchylony, tj. co do kary łącznej, na ewentualne zmodyfikowanie orzeczonego wymiaru kary i zastosowanie środka probacyjnego z art. 69 § 1 k.k. (i rozstrzygnięć pochodnych) lub przy braku podstaw do takiej modyfikacji, na utrzymanie wyroku sądu pierwszej instancji w zakresie wymiaru tej kary w mocy.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w wyroku.

as